

CASE 4: UGYLDIGHED II

Diskussionspunkter

1 Diskussionspunkternes karakter

Disse diskussionspunkter tjener alene til at give overordnet vejledning om, hvilke problemstillinger der kan diskuteres til seminaret. Underviser kan sagtens komme ind på andre juridiske problemstillinger. De studerendes argumentation kan blive afgørende for den konkrete subsumption.

Diskussionspunkterne er udfærdiget til inspiration for underviser og skal ikke ses som en rettevejledning. De er IKKE til de studerende.

2 Gruppernes opgaver i case-dokumentet

Gruppe	Rolle
Gruppe 1	Dommere
Gruppe 2	Drej faktum
Gruppe 3	Drej faktum
Gruppe 4	Dæmontyr
Gruppe 5	Josh
Gruppe 6	Emma

3 Gruppeopgaver

3.1 Dæmontyr mod Emma

Formål

Træne § 36 argumentation.

Vise hvordan §36-adgangen til ændring af kontraktvilkår fungerer (ved at sænke bodsbeløb).

Baggrund

Dæmontyr og Emma har aftalt konventionalbod på 40.000 kr. pr. overtrædelse/misligholdelse. Emma misligholder aftalen, og Dæmontyr kræver boden betalt. Spørgsmålet er, om boden er urimelig efter § 36 og derfor skal nedsættes.

Argumenter for nedsættelse:

Styrkeforhold: Emma er ung studerende. Dæmontyr er en professionel virksomhed.

Ingen reel forhandling: Emma fik kontrakten forelagt og skrev under. Vilåårene var ikke til diskussion.

Misforhold mellem bod og risiko: Emma tjener 140 kr./time. Hun skulle arbejde næsten 600 timer boden ind (vi medregner skat). Det er næsten et halvt årsværk.

Misforhold mellem bod og tab: Det er usandsynligt, at Emmas bemærkning til én kunde har kostet Dæmontyr 40.000 kr., eller noget i nærheden.

Argumenter imod nedsættelse:

Aftalefrihed: Emma skrev frivilligt under. Hun kunne have læst kontrakten grundigere eller sagt nej til jobbet.

Forudsigelighed: Konventionalbøder har netop til formål at skabe klarhed om konsekvenser. Hvis domstolene let nedsætter dem, mister de deres funktion.

Præventiv effekt: Bodén skal afskrække misligholdelse, ikke blot dække tab.

Samlet vurdering:

Med høj sandsynlighed nedsættelse.

Ingen af argumenterne imod nedsættelse er særligt overbevisende: Aftalefrihed er et vigtigt hensyn, men retspraksis viser tydeligt domstolenes villighed til at tilsidesætte hensynet i sager om konventionalbøder (og mere generelt).

Der kan være et argument for konventionalbøder, der er større end det lidte tab ud fra præventionshensyn. Men bodsbeløbet skal stadig have en vis sammenhæng med tabets størrelse, og det virker ikke til at være tilfældet her.

Fortolkning?

Casen kan også argumenteres ud fra aftalefortolkning.

Kontrakten siger alene, at Emma ikke må tale nedsættende om produktet. Har hun gjort det?

Alm. sproglig forståelse er måske uklar, og koncipistreglen vil kraftigt støtte en fortolkning imod Dæmontyr. Ligeledes ville minimumsreglen nok støtte Emma.

3.2 Emma mod Josh

Formål

Gennemgå de tre trin i forudsætningslærens test.

Hvordan gaveløfter påvirker analysen, der i højere grad vægter løftegivers interesser.

Baggrund

Josh har givet et gaveløfte om spa-ophold til Emma.

Spørgsmålet er, om gaveløftet er ugyldigt som følge af bristede forudsætninger. Altså: Var det en væsentlig, kendelig og relevant forudsætning for gaveløftet, at Emma og Josh fortsat ville være et par? Se i det hele Bryde Andersen (2023, 138 ff).

Væsentlig

Dette er en kausalitetsvurdering. Ville Josh have afgivet løftet, hvis han vidste, at de ikke ville blive sammen? Nok ikke.

Kendelig

Burde Emma konkret vide, at det var en væsentlig forudsætning for Josh, at de blev sammen? Der står ikke meget i faktum, men det er en rimelig typeforudsætning.

Relevans

Dette er et spørgsmål, om det er rimeligt at lægge risikoen for forudsætningssvigt på Emma.

Mest taler nok for relevans:

- Gaveløfte.
- Privat forhold (ikke erhvervsmæssigt).

Det kan diskuteres, om bruddet udelukkende er inden for Josh' kontrolsfære. Det fremgår af lærebogen, at "Individuelle forhold inden for løftegiverens kontrolsfære, som løftemodtageren ingen indflydelse har på, kan i almindelighed ikke gøres gældende som relevante, selv om disse forudsætninger måtte være kendelige." (Bryde Andersen 2023, 140).

Men mest taler nok for, at forudsætningen er relevant. Smh. U.1981.1070 Ø, hvor en kirkegænger stoppede med at donere til kirken efter han meldte sig ud. P.ga. bristede forudsætninger var kirkegængerens ikke bundet til at donere efter udmeldelsen.

Konklusion

Mest taler for, at Josh kan påberåbe sig bristede forudsætninger.

4 Drej faktum

Neden for er nogle forslag til, hvordan faktum kunne drejes og de mulige konsekvenser heraf. Formålet er at få de studerende til at reflektere og selv afsøge grænserne for de regler, de lærer om. Der vil ikke altid være klare svar på spørgsmålene.

Dæmontyr mod Emma

- Hvad hvis Emma var influencer med 20.000 følgere, og her havde sagt, at hun ikke var så vild med drikken? (Mere sandsynligt at bod ville blive opretholdt: Mere ligeværdige parter, og bod fremstår mere som et rimeligt estimat af Dæmontyrs tab).

- Hvad hvis Emma var 35 og havde erfaring fra marketingbranchen? (Dette ville også styrke Dæmontyrs side af sagen).
- I casen forhandler parterne ikke boden eller andre dele af aftalen. Men hvad hvis de faktisk havde forhandlet bodens størrelse. Ville det ændre resultatet? (Næppe. Der er flere eksempler fra retspraksis, hvor en bod har været genstand for forhandling, og den alligevel sænkes. Se fx U.2004.2400 H, som også citeres i bogen. Her var dagbøderne forhandlet ad flere omgange, og de blev alligevel nedsat kraftigt).

Emma mod Josh:

- Hvad hvis parterne havde udvekslet gaver til jubilæet, fx Emma gav Josh en signetring? (to separate gaveløfter eller en samlet aftale?).
- Hvad hvis parterne gik fra hinanden, fordi Josh var Emma utro? (Mere inden for Joshs' kontrolsfære).

Ver. 2026.02.03 – RB